

Magvet? Kiadó könyvklubja - Egyszer? történet vessz? száz oldal

2013 június 25. Flag

Szöveg méret

Mentés

-
-
-

- [0](#)

Még nincs értékelve

Mérték

„Sápatag új id?k flanca, hogy a krónikás magáról a krónikáirásról is beszámol, annak folyamatáról, nehézségeir?l (horribile dictu ennenmagáról)” – írja új regénye 144. oldalán Esterházy Péter, és ezt olvasván rögtön különféle

jelz?harangok szólalnak meg a tájékozott irodalomélvez? fejében.

Bizony, a második világháború utáni évtizedek avantgárdjának, a posztmodern írásnak az eszköztárába tartozik a – nevezzük nevén a dolgot – metafikció. Ám itt még nem ér véget a visszautalások sora, hiszen a szöveg s?r?n lábjegyzetelt, ami önmagában megakasztja az olvasási folyamatot, ha pedig hozzávesszük ehhez, hogy az elbeszél?nek a f?szöveghez ebben a formában hozzáf?zött megjegyzései nem egyszer pontatlanok, megkérd?jelezik/kijavítják a hivatkozott szöveghelyet, esetleg egyszer?en ironikus vagy humoros kontextust kerítenek köré, azzal kell szembesülnünk, hogy a könyv való(já)ban pusztán megalkotott, els?sorban önmagában értelmezhet? szöveg.

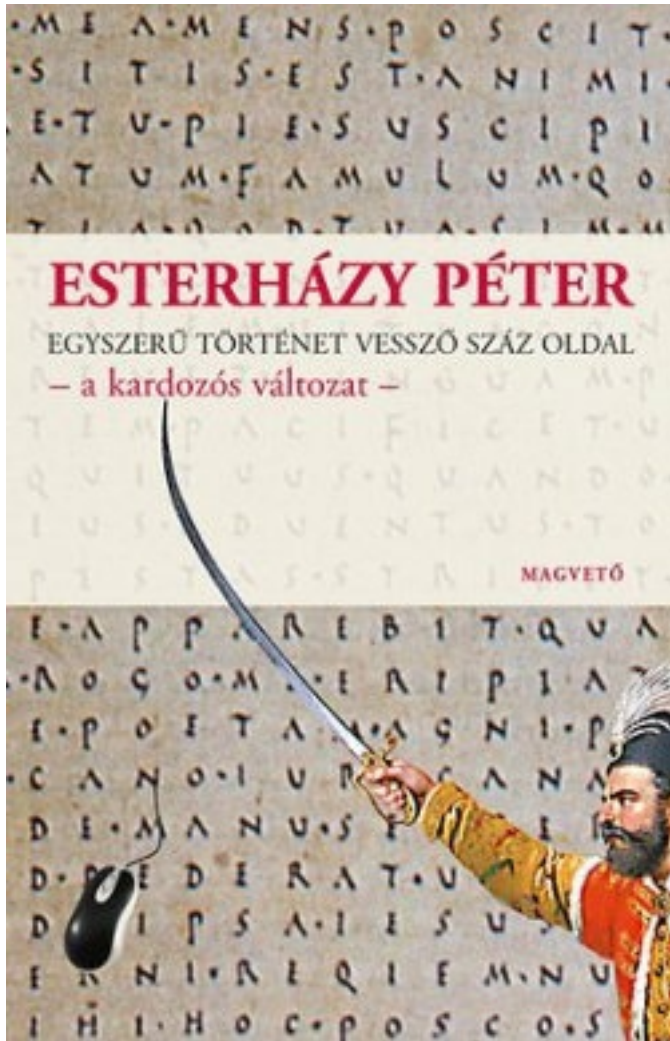

Jellegzetes példája a narrátori önmeghazudtolásnak, hogy az ál-végkifejlethez közeledve az egyik lábjegyzet azt sugallja – jelenti ki –, hogy a regény szándékos kaotikussága ellenére *pontosan* száz oldalból áll, pedig ha megszámláljuk a fejezetcímként használt oldalszámokat, száztizennégyet kapunk. E „fejezetcímek” eleve érdekesek. A számozás egy ideig szabályszer?en halad, majd hirtelen felborul a rend. Kés?bbi vagy korábbi oldalak bukkannak fel beékelve, oldalszámok ismétl?dnek meg, mintha összekeveredett vagy megállt volna az id?. A történetvezetés tehát – már amennyire ilyesmir?l beszélni lehet itt – nem lineáris, hanem bizonyos fokig, er?sen leegyszer?sítve B. S. Johnson *Szerencsétlenekjének* és Quentin Tarantino *Ponyvaregényének* id?szerkezetét idézi. Persze magától értet?d?en esterházy eredetiséggel.

Ezenkívül a szerz? nem is önmaga lenne/lett volna – az író és a narrátor azonosságának kérdése persze a regényben ténylegesen is megemlít?dik –, ha nem játszana a nyelvvél, a nyelvekkel. Az, hogy Esterházy latin, német, holland, török szavakat és rövidebb-hosszabb szövegtöredékeket sz? bele az elbeszélésbe, cseppet sem meglep? a korábbi m?vek ismeretében. És voltaképp az sem újdonság, hogy a regényid?, vagyis a feltételezett tizenhetedik század stílusát a mai kor szófordulataival keveri a f?szövegben éppúgy, mint helyenként a lábjegyzetekben, amivel id?tlenné, id?ben meghatározhatatlanná teszi a mondatokat. Ez pedig a szerkezet ok-okozatosságának kvantumszint? folyamatokra emlékeztet? hiányára rímel, így makro- és mikroforma példátlan módon er?sítik egymást.

Mindehhez hozzájönnek még a matematikai utalások, a gyakran alig észrevehet?en, mégis egyértelm?en hibásan feltüntetett történelmi adatok, a fel-felbukkanó kulináris allúziók és történetek, mely utóbbiaknak határozottságát és

hitelességét megkérdőjelezi az egyéb csúsztatások, és valójában úgy érezhetjük, egyetlen pillanatban sem tudjuk, hogyan tör át egymásba valóság és fikció. Persze valószínűleg épp ez lehetett a cél, a regény megírásának egyik apropója.

A címben ígért egyszerű történet – melynek ránézésre tagadhatatlanul van eleje, közepe és vége, vagyis valamiféle alapkonfliktusból kiindulva halad egyfajta végkifejlet felé – így aztán elveszik a mesélésben. Ugyanakkor nem elhanyagolható a barokk körítés, ami nem kizárólag a nyelvi játékokban érvényesül, hanem a magyar történelem egy nehezen feldolgozható korszakához köthet, amikor a mai értelemben vett Magyarország gyakorlatilag nem létezett, hiszen három részre szakadva vagy a Habsburgok, vagy, nagyjából, az Oszmán Birodalom fennhatósága alá tartozott: az elfoglalt területek közvetlenül, az Erdélyi Fejedelemség annak vazallusaként. Mindennek jelentősége akkor érthető igazán, ha tudatosodik bennünk, hogy a miben inkább csak érintett – vagyis kidolgozatlanul/kifejtetlenül maradt – két toposz épp a magyarságtudat és a kémkedés/árulás kérdése. Ez pedig elgondolkodásra, a bizonyosságnak vélt megszokások legalább részleges átértékelésére készítenek. Akárcsak az egész regény.

e-kultura - Galamb Zoltán

A könyv megrendelhet? a következ? címen:

<http://kiadok.lira.hu/kiado/magveto/index.php?action=konyv&id=139418892>

Esterházy Péter - Egyszerű történet vessz? száz oldal - a kardozás változat

Ajánló